EINDELIJK!

STRUCTUUR EN VOEDERWAARDE IN ÉÉN

NutriFibre

GRASS TECHNOLOGY, BY BARENBRUG

De combinatie van structuur en voederwaarde is de succesfactor van NutriFibre. Aan de basis hiervan staat zachtbladig rietzwenkgras.

NutriFibre kuilgras is de perfecte ruwvoerbron voor de moderne veehouderij. Koeien blijven gezond doordat ze meer herkauwen en hierdoor optimaal speeksel produceren. Pensverzuring treedt dan niet op. In combinatie met de hoge voederwaarde van het kuilgras zijn koeien gezonder en geven ze meer melk met hogere gehalten. De NutriFibre technologie zit in GREENSPIRIT **Structuur.**

BARENBRUG

Groot in Gras

MAGAZINE VOOR DE KWALITEITSBEWUSTE VEEHOUDER

uitgave 2016/2 • Nederland

ZAAD & VOER MAGAZINE

Meer VEM en mineralenefficiëntie

BARENBRUG

Structureel kosten verlagen

Wanneer de opbrengsten langere tijd laag zijn, moeten de kosten in verhouding gebracht worden. Dat geldt ook voor een melkveebedrijf. De marktsituatie op de zuivelmarkt dwingt melkveehouders kritisch te kijken naar de posten waar nog winst te boeken is.

Een belangrijk aspect daarbij is de eigen ruwvoerteelt. Wist u dat u met grasteelt fors kunt besparen op de aankoop van energie-, eiwit- en structuurgrondstoffen? Met een relatief kleine investering in nieuwe grasmengsels hoeft u zo minder stro, soja, pulp of andere grondstoffen aan te kopen.

Graslandvernieuwing zorgt voor een win-winsituatie. Allereerst kunt u met nieuwe grasgenetica de opbrengst fors verhogen. Melkveehouders Nederland realiseren een gemiddelde opbrengst van 10 ton droge stof per hectare, terwijl 14 ton droge stof per hectare met Engels raaigrasmengsels van Barenbrug haalbaar is. Elke ton droge stof is weer goed voor 1.500 liter melk van dezelfde hectare grond.

Ten tweede kunt u met graslandvernieuwing zeer specifieke grassen telen met bijzondere eigenschappen. Eén daarvan is GreenSpirit•*Structuur*. Dit Barenbruggras met zachtbladig rietzwenk bevat veel structuur. Structuurrijk voer voorkomt pensverzuring en houdt koeien gezond. Na het eerste jaar is dit gras ook een echte productiekampioen met opbrengsten van maar liefst 18.000 ton droge stof per hectare.

De mogelijkheden om met gras de kosten te verlagen zijn legio. Ons GreenSpirit assortiment helpt u daarbij. Het heeft passende oplossingen voor alle bedrijfstypen. Kijk verderop in deze Zaad&Voer voor de toepassingsmogelijkheden.

Bastiaan Barenbrug

Meer VEM en mineralenefficiëntie met graslandlandvernieuwing

Graslandvernieuwing zorgt niet alleen voor meer massa in de kuil. Door het toepassen van nieuwe genetica, en mengsels die precies zijn toegespitst op uw bedrijfssituatie, neemt ook de kwaliteit van het gras en het ruwvoer met sprongen toe. Zelfs bij lagere bemestingsnormen.

Een gemiddeld weiland in Nederland is veertien jaar oud en bestaat voor 30 tot 40 procent uit slechte (onkruid)grassen zoals kweek, ruwbeemd, witbol en straatgras. Van deze weilanden komt een veel lagere kwaliteit kuilgras dan van een nieuwe weide. Een vergelijking van de voederwaarde van (onkruid)grassen is te lezen in tabel 1. Waar Engels raaigras in mei een VEM scoort van 981 blijven de meeste andere onkruidgrassen onder de 900 VEM. In augustus/september zakken de onkruidgrassen zelfs onder de 800 VEM terwijl Engels raaigras nog boven de 850 VEM blijft.

Tabel 1: Voederwaarde van onkruidgrassen

Grassoort	VEM in mei	VEM in aug/sept
Engels raaigras	981	852
Veldbeemd	887	832
Ruwbeemd	878	*1
Kweek	958	799
Gestreepte witbol	893	766
Fioringras	831	773
Gewoon struisgras	831	731

Bron: H. Korevaar Proefstation Rundveehouderij. Stikstof beschikbaarheid 250 kg /ha.
**1 Door droogte was het aandeel ruwbeemd, die ondiepe wortels heeft niet te oogsten.*

Los van de kwaliteit is ook de hoeveelheid gras van de oude wei lager dan van een weide met de nieuwste genetica. Melkveehouders die hun land efficiënt willen benutten - en aankoop van voer willen beperken - kiezen daarom voor graslandvernieuwing. Investeren in graslandvernieuwing kan financieel altijd uit. Het opnieuw inzaaien van een perceel kost ongeveer 1.000 euro per hectare. De kosten worden in de eerste jaar terugverdiend doordat het weiland gemiddeld 30 procent meer gras produceert van een hoge kwaliteit (960 VEM ipv 900 VEM). Doorzaaien is nóg goedkoper dan inzaaien. Bij doorzaaien in het najaar verdient u de kosten al terug met de eerste snede het jaar er op.

Belang graslandvernieuwing

Een voorbeeld maakt het belang van graslandvernieuwing meteen duidelijk (zie tabel 2). Een koe die 10.000 kg melk produceert heeft in het gras 941 VEM nodig als ze 10 kg droge stof uit gras vreet en 5 kg snijmais met 980 VEM. Als de gemiddelde graskuil 883 VEM bevat zal de productie op 8.000 liter per koe uitkomen. Daalt de VEM-waarde van gras naar 826 dan daalt de melkproductie in dit geval naar 6.000 liter per koe. Grofweg kan gesteld worden dat voor elke 50 VEM per kg gras die een koe misloopt, zij 1 kg ruwvoer minder vreet door een tragere vertering. Omdat ook de krachtvoergift in dit geval lager is, daalt de melkproductie met 2.000 liter per koe per jaar.

Wanneer u grasland vernieuwt, kunt u meteen een keuze maken voor een mengsel dat het best bij uw bedrijfssituatie past. De ideale graskuil bevat 950 VEM, 18 procent ruw eiwit en 480 gram NDF (celwanden). Zeker nu de maximaal toe dienen hoeveelheid mest beperkt wordt, komt de eiwitvoorziening in het gras onder druk te staan. Barenbrug heeft hiervoor verschillende oplossingen. GreenSpirit•*Structuur* met NutriFibre realiseert door zijn enorme drogestofopbrengst een eiwitproductie van 1.581 kg per hectare (zie tabel 3). Dit mengsel bevat zachtbladig rietzwenk dat wortelt tot 105 centimeter diep. Ten opzichte van standaard Engels raaigras realiseert GreenSpirit•*Structuur* een stikstofbenutting van 126 procent. Andere mengsels die goed scoren op stikstofbenutting en eiwitopbrengst zijn GreenSpirit•*Smakelijke Weide* met klaver (Duet en Quartet) en GreenSpirit•*Maaien*. Rietzwenken en klavers verhogen niet alleen de stikstofbenutting maar zorgen er ook voor dat u minder eiwitrijke (kracht)voeders hoeft aan te kopen. Het mes van graslandvernieuwing snijdt zo aan twee kanten.

Tabel 2: Benodigde hoeveelheid VEM voor productie van melk

Melkproductie kg meetmelk	6000	8000	10000
Energieniveau totaal rantsoen	922	965	1008
Minimaal nodig in ruwvoer	864	907	950
Benodigde energie in gras bij 30% maïs (980 VEM)	826	883	941
Benodigde energie in gras bij 50% maïs (980 VEM)	777	849	935

Bron: J. Müller Universiteit Göttingen (Duitsland) 2002

Tabel 3: Opbrengsten mengselproef bij 200 kg N bemesting

Mengselnaam	DS Opbrengst relatief	Eiwit opbrengst kg per ha	N benutting (incl NLV grond)	N benutting (ex. NLV)
GreenSpirit Nutrifibre	139%	1.581	88%	126%
GreenSpirit Smakelijk + Duet klaver	106%	1.401	79%	112%
GreenSpirit Smakelijk + Quartet klaver	106%	1.307	72%	105%
GreenSpirit Smakelijk	105%	1.184	67%	95%
GreenSpirit Maaien	104%	1.267	69%	101%
BG 3	100%	1.173	66%	94%
100 =	**12.300**	**1.251**		

Bron: Barenbrug Research
NLV (stikstof leverend vermogen) 85 kg N per ha per jaar

Diepe beworteling garandeert uitstekende mineralenbenutting

Breng bodemfosfaat boven de grond

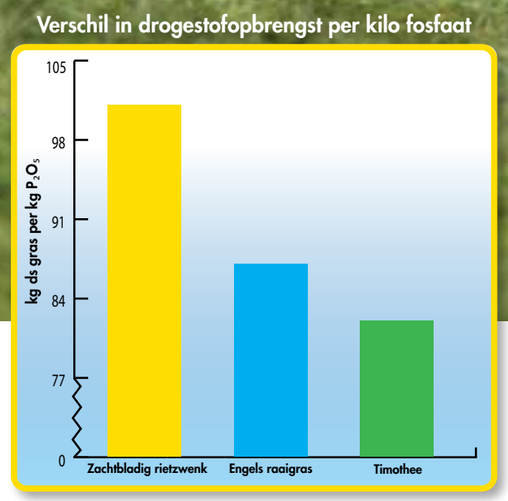

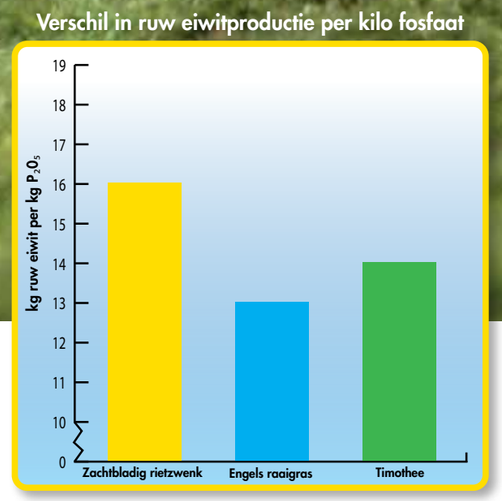

NutriFibre: hoeveelheid zaad bij inzaaien belangrijk

Extra aandacht bij de inzaai van mengsels met NutriFibre betaalt zich dubbel en dwars terug in de jaren die volgen.
Voor een goede bodembedekking is het advies om 60 kilogram per hectare te zaaien in verband met het relatief hoge zaadgewicht. Najaarsinzaai kan tot 15 september. In het eerste jaar na inzaai produceert NutriFibre evenveel of soms minder dan een nieuw perceel Engels raaigras. Dit is eenvoudig te verklaren omdat het gewas veel energie steekt in de ontwikkeling van het enorme wortelstelsel. Door de trage vestiging van NutriFibre wordt een bespuiting tegen onkruid sterk aangeraden. De jaren erna is een hoge productie ruwvoer met een uitstekende kwaliteit gegarandeerd. Melkveehouders kunnen lang genieten van deze hoge productie. Want een NutriFibre grasmat gaat zeker tien jaar mee.

Het geheim van een uitstekende mineralenbenutting in de bodem zit hem in lange wortels. Grassen die diep wortelen, halen het meeste water naar boven (dus minder droogteschade) en voorkomen dat mineralen zoals stikstof en fosfaat uitspoelen naar het grondwater. De extra beschikbare mineralen geven de groei van het gewas een impuls.

Bodem en gewassen spelen een cruciale rol bij het voorkomen van mineralenverliezen. De verschillen tussen de verschillende grasrassen en mengsels zijn groot. Zachtbladig rietzwenk (NutriFibre) wortelt tot 105 centimeter diep en heeft een mineralenbenutting van 96 procent. Engels raaigras haalt een benutting van maximaal 80 procent. Oude graslanden doen het slecht. Die scoren niet hoger dan 40 procent.

Minder fosfaat per kg ds

Onderzoek toont aan dat er een groot verschil zit in de hoeveelheid fosfaat die een bepaalde grassoort nodig heeft om een kilogram droge stof te produceren. Het blijkt dat zachtbladig rietzwenk (NutriFibre) 15 procent minder fosfaat nodig heeft voor de productie van een kilogram droge stof dan Engels raaigras. Engels raaigras is op zijn beurt weer efficiënter dan timothee.

Nog belangrijker dan de hoge opbrengst is de vraag of het gewas in staat is om 23 procent meer ruw eiwit te produceren van één kilo fosfaat. Zachtbladig rietzwenk (NutriFibre) bewijst ook hier zijn voordeel. Het scoort hoog in het eiwitgehalte, houdt de mineralen in kringloop en maakt extra aanvoer van krachtvoer (fosfaat) overbodig. Dat betekent dus een dubbel voordeel omdat veehouders minder eiwitrijk voer (lees: fosfaat) hoeven aan te kopen.

Lage kostprijs kg melk

Minder voer aankopen is een belangrijk strategisch argument. De lage melkprijs van dit moment dwingt melkveehouders immers kritisch naar de kosten te kijken. Een hoge ruwvoerproductie met goede VEM- en eiwitgehaltes geeft een besparing op de aankoop van duur voer. Een kostenvoordeel dat voor elk melkbedrijf duizenden euro's per jaar betekent.

De kansen voor melkveehouders om meer voer van eigen grond te halen zijn legio. Het beter benutten van de capaciteit van de grond is echter wel een belangrijk aspect hierin. Volgens accountants kantoor Dirksen Management Support halen melkveehouders gemiddeld 9.000 kg/ds van een hectare terwijl de praktijkproefvelden van Barenbrug aantonen dat op de meeste gronden een opbrengst van 14.000 kg ds haalbaar is. Zachtbladig rietzwenk gooit hier nog een schepje bovenop. Met de juiste mengselkeuze is er dus voor elke melkveehouder nog veel te winnen.

NutriFibre in GreenSpirit• *Structuur*

NutriFibre is verkrijgbaar in het graszaadmengsel GreenSpirit• *Structuur*. Meer informatie over NutriFibre leest u op de website www.barenbrug.nl/nutrifibre.

Onderzoeker vraagt aandacht voor vlinderbloemigen

Gebonden fosfaat beter beschikbaar met gras/klaver

Met het zaaien van gras/klavermengsels wordt het fosfaat in de grond beter benut, zegt onderzoeker Wiepie Haagsma van Praktijkonderzoek Plant & Omgeving in Lelystad. In dit interview haar visie op organische stof, monoculturen en een actief bodemleven.

Waarom is organische stof in de bodem zo belangrijk?
"Organische stof is het voedsel van het bodemleven en het geeft structuur aan de bodem. Het zit tussen de gronddeeltjes en maakt de grond stabiel. Hierdoor ontstaan er in de bodem stabiele poriën waarin wortels kunnen groeien en lucht diep de bodem in kan. De poriën hebben ook een belangrijke functie bij het afvoeren en ophalen van water. Tenslotte zorgt organische stof voor een goede waterbuffering. De bodem is daardoor beter beschermd tegen droogte. Ook zorgt de organische stof voor een betere nutriëntenbuffering."

Wat is een goed percentage organische stof in de bodem?
"Dat kan je niet zeggen. Het is erg afhankelijk van de grondsoort en het gebruik. Organische stof moet daarbij ook actief zijn, dus organische stof waar het bodemleven wat mee kan."

Hoe krijg je actieve organische stof?
"Met het toedienen van verse organische stof komt de bodem tot leven. Een combinatie van verschillende soorten organische stof werkt daarbij het beste. Vlinderbloemigen leveren meer stikstof, terwijl stro koolstof levert. Voor de vertering van stro is veel stikstof nodig. Door stro en een vlinderbloemige samen op het land te brengen, is het resultaat vaak beter dan het gemiddelde van beide afzonderlijk. De organische stof in de bodem moet je dus eigenlijk continu managen. Welke gewasresten zijn achtergebleven, wat is de volgteelt, welke groenbemester is er gezaaid en hoe kan je het bodemleven het best stimuleren?"

Heeft een actief bodemleven invloed op de opname van nutriënten, zoals fosfaat?
"Jazeker. Het bodemleven speelt een belangrijke rol bij het vrijmaken van gebonden fosfaat. Regelmatig zie je op gronden met weinig oplosbaar fosfaat (lage PAL-waarden) dat er toch geen fosfaattekort is. Vlinderbloemigen spelen hierbij een belangrijke rol. Aan hun wortels komen - meer dan bij andere planten - mycorrhiza. Dit zijn schimmeldraden die wortels stimuleren om mineralen beschikbaar te maken. Wanneer er vlinderbloemigen gezaaid worden in een grasperceel, komt er dus meer fosfaat beschikbaar."

> ***"Organische stof in bodem continu managen"***

Veehouders die meer bodemfosfaat willen benutten, kunnen dus het beste een grasmengsel zaaien met daarin klaver.
"Ja, het vergroten van de beschikbaarheid van fosfaat kun je doen door bijvoorbeeld klaver in een weiland te zaaien. Maar sowieso is het goed om geen monoculturen na te streven. Het bodemleven is veel actiever wanneer er verschillende soorten planten staan. Vergelijk het met mensen. Ons maag/darmstelsel werkt beter als we afwisselend eten. De bodem is vergelijkbaar met onze maag. Je zou zelfs grasmengsels kunnen ontwikkelen met rassen die het bodemleven actief stimuleren. Hier is nog weinig onderzoek naar gedaan."

Stimuleren van het bodemleven is dus steeds het zoeken naar een juiste balans?
"Dat klopt. Mengsels hebben daarbij een positievere uitwerking op het bodemleven dan monoculturen. Wanneer gewas 1 en gewas 2 gemengd gezaaid worden, kan de opbrengst hoger zijn dan het gemiddelde bij afzonderlijk zaaien. Het zaaien van gras/klaver is een stap die iedere veehouder al snel op kan pakken."

Wat is nog meer belangrijk bij het in stand houden van een rijk bodemleven?
"Een punt dat veel veehouders vergeten is bodemverdichting. Machines worden zwaarder. Weliswaar worden ook banden breder maar ze compenseren de gewichtstoename onvoldoende. Hierdoor wordt de bodem te vast aangedrukt en ontstaan er dichte lagen in de ondergrond. Ook is de bandenspanning vaak niet goed. Loonwerkers hebben wel drukwisselsystemen op de wielen, maar ik merk dat ze die niet altijd gebruiken. Veehouders mogen hier best kritischer op zijn richting hun loonwerkers. Het komt het bodemleven en de grasopbrengst ten goede."

Samenwerking met Wageningen UR

Praktijkonderzoek Plant & Omgeving in Lelystad (PPO) is onderdeel van Wageningen UR. Barenbrug werkt samen met de onderzoeksinstelling aan het project Ruwvoer en Bodem. Doel is het ontwikkelen van maatregelen voor veehouders waarmee ze het verschil tussen de huidige en potentiële ruwvoeropbrengst op een duurzame manier kunnen verkleinen. Onder duurzaam wordt hier verstaan: een verhoging van de actuele opbrengst van ruwvoer door een verbeterd en efficiënter teeltmanagement met verbetering van de bodemkwaliteit en zonder hogere verliezen van mest- en hulpstoffen.

Vruchtwisseling heeft veel voordelen:

Meer opbrengst, vruchtbare bodem

Met een continuteelt van mais gaat de bodemvruchtbaarheid achteruit en vermindert de opbrengst. Het advies: wissel maisteelt af met tijdelijk grasland. Het beste resultaat wordt behaald met 4 - 2 jaar gras met 1 - 2 jaar mais. Dit geeft een betere bodemvruchtbaarheid en een hogere ruwvoeropbrengst.

Met de lage fosfaatnorm is de hoeveelheid uitgereden drijfmest onvoldoende om de bodem productief te houden voor de teelt van mais. Naast opbrengstverlies is het gewas hierdoor ook gevoeliger voor ziekten. Maisteelt afwisselen met tijdelijk grasland is een goede optie om de bodemvruchtbaarheid te verbeteren en de ruwvoeropbrengst te stimuleren. Gedurende de maisteelt kunnen slechte grassen zoals straatgras ruwbeemd en zuringen effectief bestreden worden. Gedurende de grasteelt verbetert de bodemstructuur en wordt organische stof aangevuld. Barenbrug heeft vijf opties voor wisselteelt waarmee melkveehouders hun ruwvoeropbrengst kunnen verhogen.

Barenbrug heeft meerdere mengsels die voldoen aan de EU-richtlijnen voor biodiversiteit en die dus in aanmerking komen voor vergroening.

Mengsels voor vruchtwisseling

Mengselnaam	Tijd grasland	Samenstelling	Inzaaiperiode	Teeltdoel	GLB
Tetragreen	1 tot 3 jaar	Tetraploïd Engels raaigras	Mrt - sept	+ Organische stof + Extra ruwvoerproductie	
GLB Tetragreen	1 tot 3 jaar	Tetraploïd Engels raaigras 10% Incarnaatklaver 7% Alexandrijnse klaver 3% Perzische klaver	Mrt - sept	+ Organische stof + Stikstof in bodem + Extra ruwvoerproductie	Greening GLB
Intermezzo	1 jaar	Tetraploïd Italiaans raaigras	Aug - 15 okt	+ Organische stof	
GLB Intermezzo	1 jaar	97% Tetraploïd Italiaans raaigras 3% Incarnaatklaver	Aug - sept	+ Organische stof + Stikstof in bodem	Greening GLB
SoilCover	1 Jaar	Westerwolds en Italiaans raaigras	Feb - 15 nov	+ Top kieming + Organische stof (onder en boven de grond)	
GLB SoilCover	1 Jaar	97% Westerwolds en Italiaans raaigras 3% Incarnaatklaver	Feb - sept	+ Top kieming + Organische stof + Stikstof onder en boven de grond	Greening GLB
GLB ProtaPlus	1 Jaar	60% Italiaans raaigras 30% Incarnaatklaver 10% Perzische klaver	Jun – aug	+ Eiwitrijk ruwvoer + Organische stof + Stikstof in bodem	Greening GLB
Green Spirit•*2 jarig Productiegras*	2 jaar	Voeder Italiaans raaigras	Mrt - okt	+ Massa + Voederwaarde	
Green Spirit•*3 jarig Productiegras*	3 jaar	60% gekruist Engels/Italiaans raaigras 40% Engels raaigras	Mrt okt	+ Voederwaarde + Massa	
GreenSpirit mengsels (blijvend grasland)	4 jaar en meer	www.barenbrug.nl /weidemengsels	Mrt - okt	+ Voederwaarde + Ruwvoerproductie	

Vruchtwisseling

4 jaar

Vruchtwisseling om 4 jaar

Greenspirit•*Structuur* met Nutrifibre en rode en witte klaver is een goed advies voor een wisselteelt van vier jaar. Dit mengsel levert jaarlijks 30 procent meer massa dan een standaard grasmengsel, heeft een uitstekende beworteling (tot 105 centimeter diep) en laat fosfaat en stikstof niet verloren gaan.

Ook de overige Greenspirit mengsels zijn een goede optie vanwege hun hoge opbrengst. Aangevuld met klavers brengt u met deze mengsel tevens extra stikstof in de grond.

3 jaar

Vruchtwisseling om 3 jaar

GreenSpirit•*3 jarig Productiegras* is een ideaal mengsel wanneer u het perceel na drie jaar weer in wilt zetten voor akkerbouw. Dit mengsel bestaat voor 60 procent uit een kruising tussen Engels en Italiaans raaigras. Deze kruising geeft een zeer hoge opbrengst. De andere 40 procent bestaat uit Engels raaigras dat die zode dichthoudt. Op arme gronden (met een organischestofgehalte onder de 3 procent of een stikstofleverend vermogen lager dan 150 kg per jaar) is een langere periode van gras gewenst dan 3 jaar.

2 jaar

Vruchtwisseling om 2 jaar

Greenspirit•*2 jarig Productiegras* past het beste als u op een perceel na twee jaar weer een akkerbouwgewas wilt telen. Hierin zit Barmultra II: het beste tetraploïde Engels raaigras dat 12 procent meer massa geeft dan een gemiddeld Italiaans raaigras. Barmultra kan ook beter tegen berijden dan normaal Italiaans. Naast Barmultra zit in Greenspirit•*2 jarig Productiegras* het ras Barelli, het beste diploïde Italiaans raaigras. Dit ras heeft een uitstekende voederwaarde en maakt zelfs bij donker weer veel suiker aan. Met **Greenspirit•*2 jarig Productiegras*** kan in april al een uitstekende graskuil gemaakt worden.

Tetragreen is een goede oplossing als u geen Italiaans raaigras wilt, bijvoorbeeld omdat u graszaadteler bent van Engels raaigras. Dit gras is vrij van kweek en duist en voegt onder de grond veel organische stof toe.

0,5-1 jaar

Vruchtwisseling half jaar t/m 1 jaar

Protaplus past zeer goed als u na 1 juni maar zes tot tien maanden heeft om het perceel te benutten. Dit mengsel bevat 50 procent Italiaans raaigras met 50 procent incarnaatklaver en Perzische klaver. Deze klavers geven in korte tijd een hoge opbrengst. Ze verbeteren de grond en leveren enorm veel eiwit in het gewas. ProtaPlus kan gemaaid en beweid worden en is GLB-waardig.

Intermezzo kunt u zaaien vanaf 1 september tot half oktober en vervolgens twee keer maaien. Dit Italiaans raaigras heeft een zeer hoge organischestofproductie onder de grond.

Soilcover kan onder slechte en koude condities perfect gezaaid worden. Het heeft 'turbozaden' die uitstekend kiemen, zelfs bij een grondtemperatuur van 6 graden Celsius. Alleen de allerbeste 10 procent van Italiaans raaigras en Westwoldsraaigras worden in dit mengsel toegepast.

Betere voederwaarde met gelijktijdige schietdatum

Late rassen passen beter bij huidige melkveehouderij

Graslandmanagement wordt veel eenvoudiger wanneer mengsels met alleen late rassen worden toegepast. De grassen in deze mengsels schieten gelijktijdig én minder snel door waardoor grasgroei in de zomer hoog blijft. Ideaal voor een melkveehouderij waar weidegang en het weiden van grote groepen dieren steeds vaker voorkomt.

Een bijzondere eigenschap van late rassen is dat ze veel minder de neiging hebben tot stengelgroei. Dit leidt er toe dat ook in de zomer de percelen bladrijker blijven. Het bevordert de opname en melkproductie enorm. Hierdoor is de grasbenutting per hectare hoger en hoeft er minder bijgevoerd te worden. Bovendien hoeven er minder percelen uitgemaaid te worden. Melkveehouders erkennen dit voordeel en geven aan dat met late rassen graslandmanagement een stuk eenvoudiger is. In Nederland worden echter nog veel traditionele weidemengsels gebruikt van middentijdse rassen (schietdatum vóór 1 juni) in combinatie met late rassen (schietdatum op of ná 1 juni). Het verschil in schietdatum binnen een mengsel is vaak meer dan één week. Zie figuur 1. Het nadeel is echter dat de middentijdse rassen er voor zorgen dat de weide vroeg in het seizoen begint te schieten en stengelgroei vertoont.

Voordelen late rassen

Schietend gras wordt door de koeien zeer slecht opgenomen en de voerderwaarde daalt met meer dan 150 VEM. Daardoor zijn die percelen vervolgens niet meer bruikbaar voor beweiding. Vanuit Ierland weten we echter ook dat het gebruik van uitsluitend late rassen voor beweiding vele voordelen kent. Ierse veehouders zijn graslandmanagers bij uitstek. Zoveel mogelijk goed vers gras produceren om tegen lage kosten te melken, is hun voornaamste doelstelling. Onderzoek in Ierland laat zien dat bij het toepassen van weidegang de late grasrassen beter tot hun recht komen. Late rassen produceren meer gras in de zomer en het najaar zodat koeien jaarrond kunnen beschikken over een goede en voedzame weide en veehouders minder (kracht)voer hoeven aan te kopen. Het schieten komt bij late rassen zeven tot zeventien dagen later op gang. Dit speelt allereerst in de maand mei, hét moment waarop de eerste snede geoogst wordt en koeien vaak voor de tweede ronde in percelen ingeschaard worden. Door het later schieten, kunnen veehouders in deze periode veel flexibeler met de percelen omgaan. Zolang het gras niet doorschiet, zou er opnieuw ingeschaard kunnen worden. Ook een maaiperceel kan een week langer blijven staan zonder kwaliteitsverlies, bijvoorbeeld in een periode wanneer het veel regent.

Voederwaarde op peil

Het grote voordeel van een laat ras is dat de voederwaarde constant en op peil blijft. Immers, zodra het gras begint te schieten daalt de verteerbaarheid met 0,5 procent per dag. Een week later oogsten met middentijdse rassen betekent één liter melk per koe per dag minder. Het gebruik van late rassen zal in Nederland alleen maar toenemen. Barenbrug heeft in twee GreenSpirit-mengsels late rassen toegepast, te weten GreenSpirit•*Maaien* en GreenSpirit•*Smakelijke Weide*.

Onderzoek in praktijk

Op Aeres Praktijkcentrum Dronten wordt op dit moment onderzoek gedaan naar het toepassen van late rassen onder Nederlandse omstandigheden. De eerste ervaringen zijn positief. Op het proefbedrijf worden mengsels met middentijdse/late rassen vergeleken met mengsels met alleen late rassen. De eerste snede is gemaaid en de tweede snede is beweid. Bij het maaien van de eerste snede waren er al stengels te zien bij het mengsel met middentijdse/late rassen. Het perceel met alleen late rassen vertoonde nog geen bloeiwijze. Bij het beweiden stond het mengsel met een middentijdse/late rassen al volop in bloei terwijl het mengsel met alleen late rassen enigszins begon te bloeien. De graskwaliteit van mengsels met late rassen is dus beter te managen.

Toekomstige melkveehouderij

De combinatie van weiden en maaien blijft op veel Nederlandse melkveebedrijven in stand, waarbij de belangstelling voor weidegang toeneemt. Omdat de koppelgrootte toeneemt, is een eenvoudig te managen grasland ook voor de toekomstige melkveehouderij essentieel.

Bloeisynchronisatie in alle GreenSpirit-mengsels

Het toepassen van dezelfde bloeidatum binnen een mengsel heet bloeisynchronisatie. Deze mengsels zijn veel makkelijker te managen dan mengsels met een gespreide bloeiperiode. Het grote voordeel van een gelijktijdige bloei is dat de opbrengsten zowel in hoeveelheid als in kwaliteit voorspelbaar en egaal worden. Bloeisynchronisatie past dus bijzonder goed bij de moderne melkveehouderij waarbij arbeidsgemak en een constante hoge melkproductie samen moeten gaan. GreenSpirit•*Maaien* en GreenSpirit•*Smakelijke Weide* zijn geoptimaliseerd met late bloeiers. GreenSpirit•*Intensieve Beweiding* is gesynchroniseerd op middenvroeg. Met deze mengsels heeft u de grootste kans op vier of vijf topkuilen per jaar.

Bloeitijdstip verschillende rassen Engels raaigras

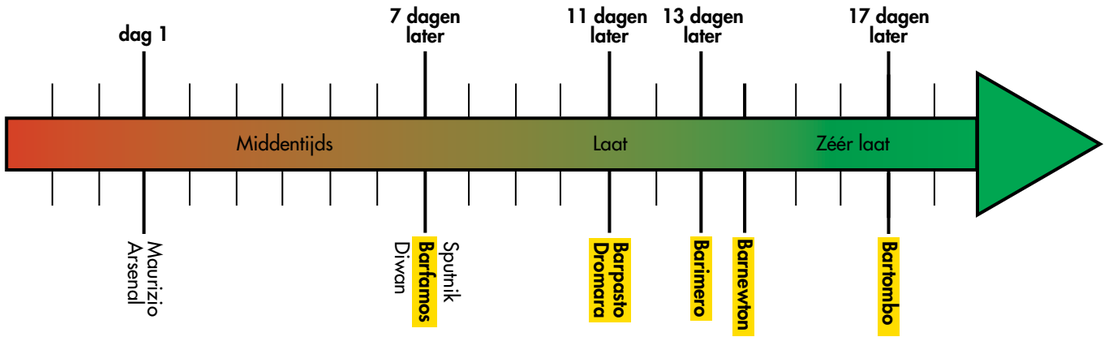

figuur 1

Nu besluiten om percelen door te zaaien

Nat voorjaar vraagt om inhaalslag

Het natte voorjaar liet veel doorzaaimachines werkeloos in de schuur staan. Dit najaar biedt nieuwe mogelijkheden om de kwaliteit van het grasland een impuls te geven en snel meer ruwvoer te produceren.

Om te bepalen of doorzaaien noodzakelijk is, kan het grasland het beste in augustus beoordeeld worden. Haalt dit perceel dit jaar de norm van 14.000 kilogram droge stof per hectare of blijft de productie achter. Belangrijke voorwaarde bij het realiseren van een hoge productie is het grassenbestand. Bestaat dit uit meer dan 80 procent goede grassen of hebben ruwbeemd en onkruiden de overhand.

De GraslandApp van Barenbrug is een handig hulpmiddel om de kwaliteit van grasland te beoordelen. U kunt de gratis app downloaden via de App store of Playstore. Eveneens u kunt u de app bekijken op uw pc of laptop via www.graslandapp.nl.

Doorzaaien in najaar

Het najaar is een prima tijdstip om weides door te zaaien. De bodemtemperatuur is nog hoog genoeg om het gras te laten kiemen en meestal valt er voldoende regen. Wanneer u de slechte percelen met meer dan 10 procent kweek in het najaar herstelt, plukt u hier in het voorjaar direct de vruchten van. Het levert u gemiddeld 30 procent meer goed ruwvoer op in de eerste snede.

Tot 15 september zijn de keuzes voor doorzaaimengels legio. U kunt kiezen uit GreenSpirit•*Maaien* voor maaipercelen of GreenSpirit•*Smakelijke Weide* voor percelen die u afwisselend maait en beweidt. Doorzaaien met klaver is tot 15 september een goede optie. Klaver is in staat via rhizobiumbacteriën stikstof uit de lucht te binden en om te zetten in voor de plant opneembare stikstof. Het gras dat in de directe omgeving van de klaver staat, profiteert hiervan mee. Wilt u meer lezen over de voordelen van klaver kijk dan op de website www.barenbrug.nl/klavers.

Doorzaaien na 15 september

Zaait u uw percelen door na 15 september dan is GreenSpirit•*Doorzaai* het beste advies. Dit unieke graszaadmengsel is speciaal samengesteld om goed te presteren onder zware omstandigheden. De rassen in GreenSpirit•*Doorzaai* kiemen al bij een bodemtemperatuur van 6 graden Celsius. Wilt u na de (late) maisoogst uw perceel inzaaien met blijvend grasland, ook dan is GreenSpirit•*Doorzaai* een prima keuze die u rendement oplevert.

In tijden met een lage melkprijs worden investeringen vaak op de lange baan geschoven. Toch is doorzaaien beduidend voordeliger dan een perceel volledig vernieuwen. Het is daarom verstandig goed naar uw graslandpercelen te kijken.

Uw grond is immers uw duurste productiemiddel en met het geringe investering heeft u binnen een half jaar de kosten van het doorzaaien weer terugverdiend met een hogere gewasopbrengst.

Gratis advies van grasexpert

Online WeideWandeling

Leveren uw graslandpercelen de maximale hoeveelheid gras van de beste kwaliteit of valt er meer winst te behalen? Test uw grasland snel en eenvoudig met de Online WeideWandeling en ontvang gratis een advies van een grasexpert. U vindt de Online WeideWandeling op http://barenbrug.geeftgratisadvies.nl of op de website www.barenbrug.nl/veehouderij.

Opbrengsten doorzaaien per ha

Kosten	
Loonwerk	€ 45,00
Zaaizaad 25 kg x € 6,-	€ 150,00
Totale kosten per hectare	€ 195,00
Opbrengsten	
30% hogere grasopbrengst*	
30% van 12.500 kg = 3.750 kg extra	
Waarde van gras 0,24 op basis van VEM, eiwit, structuur	
3.750 kg x 0,24	€ 900,00
Opbrengst per ha 1ste jaar	€ 705,00

* *Proeven van Barenbrug Research hebben aangetoond dat doorzaaien in augustus, 30% méér gras oplevert vanaf het voorjaar.*

Minder verliezen met nattere mais

Nieuwe inzichten: inkuilen met lager ds% loont

Mais natter inkuilen geeft minder verlies van voederwaarde, blijkt uit onderzoek van Eurofin. Door vervolgens Bonsilage Mais toe te voegen, krijgt u de garantie van een topkuil waarvan koeien het hele jaar maximaal kunnen presteren.

Nieuw onderzoek van Eurofin bevestigt wat onderzoekers in Duitsland al jaren beweren. Ook in een droge snijmaiskuil zal het aandeel bestendig zetmeel uiteindelijk dalen naar 22 procent. Droge, dode mais met hoog bestendig zetmeel inkuilen heeft dus geen zin.

Ideale oogstmoment

Goed ruwvoer - snel ingekuild zonder schimmel en broei - is de Het ideale oogstmoment is wanneer de maximale hoeveelheid zetmeel in de kolf bereikt wordt. Dit moment is zichtbaar aan het zwarte kurklaagje onder aan de maiskorrel. Wanneer dit te zien is, is de mais oogstrijp. Vaak is dit zwarte laagje al in de tweede of derde week van september te zien. Hierna gaat er nog wat water uit de korrel waardoor de kolf droger en bestendiger wordt. Deze bestendigheid wordt echter later in de kuil teniet gedaan door de aanwezige zuren.

Met deze nieuwe kennis in het achterhoofd, zullen veehouders eerder hakselen. Twee tot drie weken eerder oogsten, betekent minder kans op schimmelaantasting, minder kans op stormschade en een kuil die beter aan te rijden is. Het ideale drogestofgehalte van een maiskuil ligt tussen de 34 en 36 procent. Ook bij dit lagere drogestofgehalte zal snijmais echter makkelijk broeien. Wanneer de suikers in mais snel worden omgezet in de juiste verhouding melkzuur/azijnzuur en propaandiol, krijgen broei en schimmels geen kans. Het inzetten van een broeiremmer zoals Bonsilage Mais heeft dus altijd zin.

Broei- en schimmelverliezen

Proeven laten zien dat flink broeiende mais tot 400 VEM minder bevat. Mais die slechts een beetje broeit bevat, heeft al gauw 100 VEM minder. Andere proeven tonen aan dat wanneer 25 procent van de maiskuil broeit, de dieren totaal 8 procent minder opnemen van het totale rantsoen. De reden hiervan is een verstoorde penswerking. De afbraak van het hele rantsoen verloopt veel trager en de rantsoenefficiëntie gaat met grote stappen achteruit.

Een snelle conservering is dus een pre. Gebruik van Bonsilage Mais in de snijmaiskuil levert 30 VEM per kg mais extra op. Bonsilage Maïs is een bacteriemengsel dat zeer snel de hoeveelheid goede zuren in de maiskuil verhoogt waardoor de afbraak van het voer in de kuil snel stopt en de mais uitermate goed verteerbaar is in de koe. Ook worden de pensbacteriën niet verstoord door foute schimmels in de mais. De kosten voor Bonsilage Mais per ton ingekuilde mais bedragen ongeveer 1,50 tot 1,55 euro. Dit betekent in de praktijk 45 tot 70 euro per hectare mais.

Najaarsgras kan veel smakelijker

Najaarsgras is door vocht en relatief hoge temperaturen moeilijk van hoge kwaliteit te krijgen. Het advies is om het gras pas te maaien als het droog 'op stam' staat en daarna snel in te kuilen met de toevoeging van Bonsilage Plus. Het meest ideale scenario is om najaarsgras 's ochtends om 10 uur te maaien met wind, en aan het einde van de middag in te kuilen. Dit geeft een beter resultaat dan een dag laten liggen in de dauw. Dauw is de grootste vijand van najaarsgras. Door dauw wordt het gras nat en zwaar en wordt het rottingsproces snel in gang gezet omdat er weinig lucht bij het gras kan. Najaarsgras dat gekuild is binnen 12 uur, geen regen heeft gehad en waaraan Bonsilage Plus is toegevoegd, is een garantie voor een kwalitatieve en smakelijke kuil.

Voordeel KrinloopWijzer

Veehouders die aan de slag gaan met de KringloopWijzer zien ook de voordelen van broeiremmers. Waar normaal 16 tot 20 procent van de energie verloren gaat door een trage conservering, brengt het inkuilmiddel Bonsilage Mais deze verliezen terug naar 4 procent. Bonsilage Mais garandeert dus een maximaal behoud aan voedingsstoffen, een hoge opname én een betere voerefficiëntie. Kortom: met Bonsilage Mais heeft u meer liters melk in de tank per kilogram gevreten ruwvoer waardoor u minder voer aan hoeft te kopen.

Mag het een onsje later zijn?

Regelmatig vragen we aan onze klanten wat Barenbrug kan doen om het leven van de veehouder beter te maken. Naast de bekende vragen van meer gras per hectare en meer melk per kg gras, wordt er de laatste tijd een nieuwe vraag toegevoegd: leveren jullie gras dat gemakkelijk te managen is en minder werk vraagt?

Als we doorvragen waarom de veehouder met die vraag komt, geeft hij als antwoord dat gras ergens rond half juni gaat doorschieten waarna de maanden er na de voederwaarde van het gras fors lager is. De koeien vreten dit gras minder goed en het gewas ruikt ook muf, zelfs als het ingekuild is. Sommigen geven aan dat de melkproductie daalt met 5 liter per koe per dag wanneer ze het doorschietende gras vergelijken met het voorjaargras. Weg mooie start van het weideseizoen, weg kwaliteitskuil.

Maar wist u dat gras zonder dit nadeel nu al bestaat? Het gras luistert naar de naam 'laat doorschietend Engels raaigras'. Wanneer middentijds gras wordt vervangen door laatschietend gras, blijft de voederwaarde goed. Bij goed beheer ziet u in de eerste twee sneden amper stengels. Middentijds gras heeft op dat moment al twee keer volop gebloeid.

Ook in de zomer groeit laatbloeiend gras beter door. Het resultaat: een iets minder eerste snede, maar wel een betere tweede derde en vierde snede. Mijn visie is dat mengsels met laat doorschietend gras het veel beter doen onder Nederlandse omstandigheden. In Ierland weten ze dit al langer: 87 procent van de weiden in dit land bestaat uit laat Engels raaigras. Het maakt het graslandbeheer een stuk eenvoudiger met een betere graskwaliteit.

Met een eenvoudige tip kunt u zelfs de aren voor een groot deel volledig uit uw grasland houden. Als u maait of beweid als de bloeiwijze 7 centimeter of meer boven de grond staat, komen in de volgende snede heel weinig aren terug. Hiermee melkt u meer melk per kg ruwvoer en heeft u minder werk. Onze complete GreenSpirit lijn hebben we voor u geoptimaliseerd met Engels raaigras dat laat bloeit. Ik zeg daarom: grijp de kansen wanneer u uw weiden inzaait of doorzaait.

Edward Ensing
Uw ruwvoerspecialist